

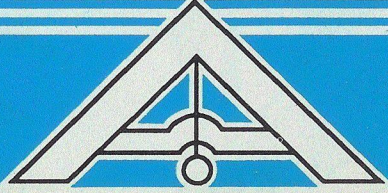
TESVİYE

MASONLAR İÇİN AYLIK DERGİ

YIL: 1

KASIM 1992

SAYI: 4

BÜLENT ÇETİNOR

NUR-U ZİYA SOKAĞINDAKİ 19, 21, 25 NOLU BİNALARIMIZ

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ AYLIK DERGİSİDİR

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına
İmtiyaz sahibi : **Suha AKSOY**

Yazı İşlerini fiilen idare eden : **Celil LAYIKTEZ**

NURUZYİA SOKAĞI 21, BEYOĞLU - İSTANBUL TEL.: 249 24 51
DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.
ÜYELERE MAHSUSTUR. PARA İLE SATILMAZ

CİLT : 1

SAYI : 4

KASIM 1992

İÇİNDEKİLER

2. Tesviye'den.....Celil LAYIKTEZ
3. Büyük Üstad Can ARPAÇ K.'in Anıtkabir'i Ziyareti.....Tesviye
5. Avusturya'da Masonluğun 250 Yılı..... Melih SARTER
14. Bir Sevgi Mimarının Ardından..... Tesviye
16. Eski Mason Dergilerinden..... Suha UMUR
18. Nereye Gidiyoruz ve İngiltere'de
Güncel Mason Aleyhtarlığı (II)..... John HAMILL
21. Mozart'ın "Öteki" Masonik Operası..... Dr. Roger FIRESTONE
24. Dış Temaslar İçin Kılavuz IV
Asya'da Ziyaret - Bangladeş, Çin-Taiwan, Hong Kong.....Celil LAYIKTEZ
27. « İç Kapaktaki Resim » Nur-u Ziya Sokağı No: 25.....Çınar ŞAHENK
29. Merak Ettikleriniz..... Tesviye
30. Masonların Dünyasında Bir Gezinti..... Tesviye

KAPAK RESMİ

B. Üs. En Muh. Can ARPAÇ K.'in başkanlığında kalabalık bir kardeşler grubu
Anıt kabri ziyaret ettiler.

TESVİYE'DEN

Sevgili Kardeşlerim,

Yeni döneme çok yoğun başladık.

Büyük Üstadımız En Muhterem Can Arpaç Kardeş, Kardeşlerden oluşan bir heyetle birlikte Avusturya Büyük Locası'nın 250. yıldönümü kutlamalarına katıldı. İngiltere Büyük Locası'nın 275. Kuruluş Yıldönümü merasimlerine Sadi Aral K. ve Fransa Büyük Üstadı is'ad merasimine Celil Layıktez K. En Muh. Büyük Üstadımızı temsilen katıldılar.

24 Ekim günü toplanan Olağanüstü Konvan, gündemindeki tek madde ile tüzüklerimize yeni şeklini verdi.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı günü Türkiye Büyük Locası Büyük Üstadı En Muhterem Can Arpaç K., kalabalık bir kardeşler topluluğuyla ilk defa resmen Anıtkabir'i ziyaret ederek imza defterinde Yüce Atatürk'e olan sevgi, saygı ve minnet duygularımızı belirtti. A.A. bunu haber yaparak bülten şeklinde tüm basın kuruluşlarına dağıtmakla beraber, haber kısaltılmış olarak yalnız Hürriyet Gazetesinde yayınlandı. A.A.'nın işbu haber bültenini dergimizde ilk yazı olarak sizlere sunuyoruz. 10 Kasım haftası Atatürk Haftası ilân edilmiş ve tüm localarda Yüce Atatürk'ü anmak üzere konferans ve törenler tertip edilmiştir. 18 Kasım günü Libertas Locası'nın 40. Yıldönümü kutlanmış ve organize edilen Tenue Blanche ve kokteyle Avusturya Büyük Üstat Kaymakamı ile Finlandiya Büyük Üstadı ve İsveç'li, Avusturya'lı, Finlandiya'lı, Alman ve İsveçre'li toplam 28 K. ve eşleri katılarak şeref vermişlerdir.

Aynı dönem zarfında İstanbul'da 1, İzmir'de 2 ve Ankara'da 1 yeni locanın kurulmasıyla localarımızın sayısı 102'yi, üye sayımız da 8737'yi bulmuştur.

Sevgili Kardeşlerim, 1993 yılının sizlere ve yakınlarınıza sağlık ve mutluluk getirmesini ve toplumumuzun karanlıkta kalmış köşelerinin Akl'ın Nur'u ile aydınlanmasını Kâinatın Ulu Mimarı'ndan dilerim.

Celil LAYIKTEZ.

BÜYÜK ÜSTAD CAN ARPAÇ K.'İN ANITKABİR'İ ZİYARETİ

Büyük Üstad En Muh. Can ARPAÇ K. kalabalık bir Kardeşler topluluğu ile 29 Ekim 1992 günü Cumhuriyetin 69. yıldönümü dolayısı ile Anıtkabir'e resmi bir ziyaret yapmıştır. Aşağıda bu ziyareti konu alan Anadolu Ajansı'nın haberini sunuyoruz:

Mason yöneticilerin ziyareti dolayısıyla Anıtkabir'de masonlar için ilk kez resmi bir tören yapıldı. Kalabalık bir grubun katıldığı tören saat 14.00'te başladı.

Genel Başkan Can Arpaç, Atatürk'ün kabrine, sarı kasımpatı çiçeklerinden oluşan ve üzerinde mason işareti ile "Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası Derneği Ankara Şubesi" yazısı bulunan bir çelenk koyarak, saygı duruşunda bulundu.

Can Arpaç, daha sonra Anıtkabir özel defterine şunları yazdı:

"Yüce Atatürk,

Eşsiz eserin lâik Cumhuriyetimizin temelini attığın günden bu yana, sana duyulan ve kuşaktan kuşağa aktarılarak gönüllerimizde yerleşen sevgi, saygı ve minnet duygularımızın ölümsüzlüğünü, Türk masonları ve şahsım adına bir kez

daha vurgularım. Türkiye'mizin özgürlük ve kardeşlik dolu bir ülke olarak, sonsuza kadar uzanması ancak senin açtığın akılcı yoldan sapmadan ilerlemesi ile gerçekleşecektir.

Ve her Türk masonu, bu yolun yolcusu ve koruyucusudur.

En derin saygılarımla."

Can Arpaç, Anıtkabir Özel Defteri'ne, "Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası Derneği Büyük Üstadı" diye imza attı.

Masonlar, daha sonra, Atatürk'ün silah arkadaşı ve ikinci Cumhurbaşkanı olan İsmet İnönü'nün mezarını ziyaret ederek, saygı duruşunda bulundular.

Can Arpaç, "Masonların Anıtkabir'i ilk kez resmen ziyaret etmelerinin" nedenini soran A.A. muhabirine, "Daha önce de Anıtkabir'i ziyaret ediyorduk. Ancak bu defa kardeşlerimizin isteği üzerine resmen ziyarette bulunduk" dedi. Can Arpaç, bunun devam edeceğini ve bundan böyle resmi açıklamalarla da kamuoyunun önüne çıkacaklarını ifade etti.

- "TC. BÖLÜNMEZ BİR BÜTÜNDÜR" -

Bu arada, Mason Locası Kültür Komitesi'nce dün akşam Ankara'da bir toplantı düzenlendiği bildirildi. "Türkiye Cumhuriyeti Bölünmez Bir Bütündür" konulu toplantıya konuşmacı olarak, Prof. Bozkurt Güvenç, Prof. Erâlp Özgün ve Doç. Ünsal Yavuz katıldı.

AVUSTURYA'DA MASONLUĞUN 250 YILI

Melih SARTER

Avusturya Masonluğunun 250. yılı kutlamalarına Türkiye'den B. Ü. En Muh. Can Arpaç Pk. Muh. B. Ü. Kay. Yusuf Nomal KK. başta olmak üzere, Av. B. L. Dostl. Kefili ile 9 K., çoğu Hemş. birlikte iştirak ettiler. Arpaç ve Nomal Aileleri etkinliklere Av. B. L. sınıfın resmi konuğu olarak katıldılar. MASONLAR sergisi ile başlayan program, sırasıyla SEMPOZYUM, BÜ. Ü S. lar toplantısı, ROSENAU ŞATOSU gezisi, KUTLAMA TÖRENİ, GALA YEMEĞİ ve özel LOCA ÇALIŞMASI'nı kapsamaktaydı. Bu etkinlikleri özetlerken getirebildiğim bazı broşürleri de göstermeye çalışacağım. Öncelikle şunu belirtmek isterim: Türk delegasyonu, tüm delegasyonlar arasında en etkin ve konuşulan grup olmuştur.

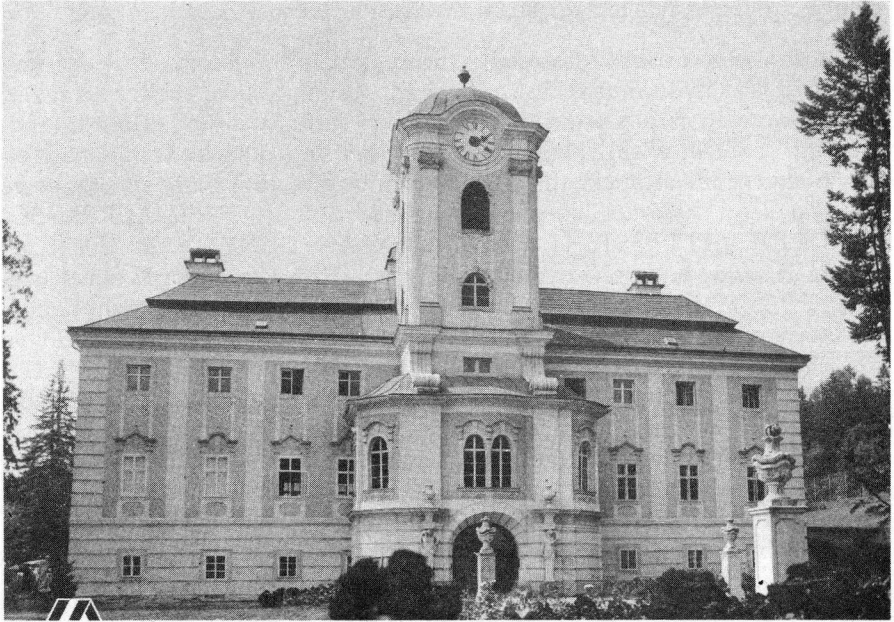
Merhum Mişel Margulies K. hayatta iken çıkardığı ŞAKUL GİBİ dergisinin Şubat 1990 sayısında, "Bugünkü Avusturya'da Masonluk" başlıklı bir yazım çıkmıştı. Bu yazıda şu cümle geçer: "Burada Masonluk oldukça kapalı ve içine dönük, gizli tutulan bir cemiyettir". Halbuki, geçen ay gittiğimiz Viyana'da bu tutuculuğa tam manasıyla ters düşen bir manzara ile karşılaştık.

Anlaşılan Avusturya Masonluğu, kuruluşundan 250 yıl sonra dahi olsa, modern çağa ayak uydurmuş ve dışa açılmak için önemli adımlar atmaya karar vermişti. Bunun en çarpıcı örneğini Viyana şehri Tarih Müzesinde (Historisches Museum der Stadt Wien) açılışına iştirak ettiğimiz sergi dolayısıyla müşahade ettik. Viyana caddelerindeki afişler yetmiyormuş gibi, tüm tramvay, otobüs ve metrolar, sergi hakkında ilan ve broşürlerle donatılmıştı. FREIMAURER - SOLANGE DIE WELT BESTEHT, Yani (MASONLAR - DÜNYA VAROLDUKÇA) sloganı ile herkes bu sergiyi ziyarete çağrılıyordu. Başta Can Arpaç K. olmak üzere, davetliler, gazeteciler ve fotoğrafçılar yerlerini aldıktan sonra, açılış konuşmasını yapmak üzere Viyana Belediye Başkanı Dr. Helmut Zilk kürsüye geldi ve sözlerine şöyle başladı: "Açmak üzere toplanmış bulunduğumuz MASONLAR sergisi hakkında birkaç söz söylemek istiyorum. Bu müzenin müdürü olmadığım halde, Mason cemiyetinin faal bir üyesi olduğum için, Masonluk ve bu sergi hakkında konuşabilecek durumdayım." Zilk B. şöyle devam etti: "Mason olduğum için ne kadar iftihar etsem azdır. Bu serginin en önemli amacı, biz Masonlar hakkındaki tereddütleri ve bilinmeyen hususları asgari seviyeye indirmektir. Bu maksatla, biraz sonra gezeceğiniz sergide teşhir edilmekte olan masonik eşya, belge ve antikalar, masonluk hakkında hiç bilgisi olmayandan en bilgili kişilere

kadar herkesin ilgisini çekebilecek şekilde düzenlenmiştir. Teşhir edilen örnekler, İngiltere B. L., Fransa'nın Grand Orient Obedyansından, Droit Humain Loca-larından, Kadın Localarına kadar, değişik yerlerden temin edilmiştir. Bu da ma-sonluğun evrenselliği ve tolerans hakkındaki görüşümüzü simgeler."

BÜYÜK MABETTE KUTLAMA TÖRENİ VE TARİHÇE

Viyana'da ilk Masonik çekiş darbeleri 17 Eylül 1742 tarihinde AUX TROIS CANONS Muh. Locasında duyuluyor. Masonluğun Nuru Viyana'ya biraz do-lambaçlı yollardan ulaşmış; 1737 yılında İngiliz Bü. Locasının patenti ile Braun-schweig'ta LOGE D'HAMBOURG kuruluyor. Bu Loca 1738 yılında II, yani BÜ-YÜK FREDERİK'i tekris ediyor. Onun himayesinde 1741 yılında Berlin'de kuru-lan AUX TROIS GLOBES Locası aynı yılda Breslau'da AUX TROIS SQUELET-TES Locasını kurar. Bu Locanın Üs. Muhteremi de, 3 Üstadı Viyana'da bir Loca kurmak üzere görevlendirir. AUX TROIS CANONS Locası 1742 yılında Viyana vadisinde nura kavuşur ve Kraliçe Maria Theresia tarafından 1743 yılında kapa-tılncaya kadar 49 hariciyi tekris eder. Bu Locanın tekrar ne zaman resmen çalış-maya başladığı tam olarak bilinmiyorsa da, 18. yüzyılın sonlarına kadar birçok devlet adamı, asker ve aydın kişilerin bu Locada tekris edildiği, Viyana vadisinde çalışan bazı Locaların tersimatlarından anlaşılıyor. Nura kavuşan en önemli kişi-lerden biri de ROSENAU ŞATOSU sahibi Graf SCHALLENBERG'tir. Bu şatonun masonik önemi hakkında bilahare bilgi vermeye çalışacağım. En nihayet AUX TROIS CANONS Locası 1980 yılında Avusturya Büyük Locası tarafından tekrar kuruluyor.

Görüldüğü gibi, gerek zamanın Almanya'sında gerekse Avusturya'da kurulan ilk locaların tümünün isimleri ve çalışma lisanları Fransızca idi. Bunun nedeni de o çağda aydınların konuştuğu dilin Fransızca olması idi. Büyük Frederik'in de Fransızca konuştuğu ve Almanca lisanına tam vakıf olmadığı biliniyor. Bir fıkraya göre, Büyük Frederik şöyle demiş: "Ben generaller, devlet adamları ve elçilerle Fransızca, yatak odamda aşk lisanı olan İtalyanca, çok sevdiğim atlarımla ve sevislerle de Almanca konuşurum."

Nitekim, 250. yıl kutlama töreni de AUX TROIS CANONS Locası tarafından Fransızca olarak açılıp kapandı, ancak konuşmalar genelde Almanca ve İngilizce ve en nihayet Türkçe olarak yapıldı.

Parvi'de toplanan misafirler Tören Üs. tarafından şu sıra ile Mabede alındı; Loca KK., Avusturyalı KK., Yabancı KK., (Türkiye'den gelenler dahil), Resmi yabancı delegasyonlar (Türk delegasyonu üç kişiden müteşekkildi: Bü. Üs., Bü. Üs. Kay. ve Dostluk kefil.) Hepimiz önceden tespit edilmiş yerlerimize oturtulduktan sonra, Avusturya Bü. L. Bü. Üs. Heinz Scheiderbauer'i mabede almak üzere hepimiz düzenli duruşa geçtik. Bü. Üs. çekiç darbeleri ve sütunlardan havaya kaldırılan kılıçlarla karşılandı ve ortadaki üç sütunun arasında serili bulunan ve 1. derece çalışma tablosunu simgeleyen halının üzerinden geçerek Üs... Muhteremden 1. çekici alıp, tekrar kendisine iade etti.

Üs. Muh. Fransızca ve Almanca olarak Büyük Üstadları ve ziyaretçileri hoşgeldiniz sözleriyle selamladıktan sonra, Hat. K. AUX TROIS CANONS Locasının tarihçesini içeren konuşmasını yaptı.

Menfaatlar hakkında yalnız doğuya söz verildi. Sırasıyla söz alan B. Üstadlar, Obedyanslarının selamlarını iletirken, getirdikleri hediyeleri Avusturya B. Üstadı ve/veya Üs. Muh.'e verdiler (**). En Muh. B. Üs. Can ARPAÇ K. İngilizce olarak Türkçe konuşacağını ve Melih Sarter K. kendisine Almanca'ya tercümede yardımcı olacağını söyleyip aynen şöyle konuştu; (***)

Çalışmadan sonra birçok K. yegâne masonik konuşmayı yapan Arpaç K. kutladılar ve konuşmasının metnini istediler. Genel kanaat, en iyi konuşmanın ona ait olduğu merkezindeydi. Toplantıdan sonra muhteşem PALAVACINI sarayındaki gala yemeğine Hemş. birlikte katıldık.

Tören çalışmasından önce Avust. B. L. B. Üstadı Dr. Heinz Scheiderbauer'in riyasetinde yapılan Büyük Üstadlar toplantısına da değinmek istiyorum. Münhasıran B. Üs., B. Üs. Kaym. ve tercümanların iştirak ettiği bu toplantıda şu Obedyanslar temsil edilmişti: BELÇİKA, İSRAİL, YUNANİSTAN, İSVİÇRE, HOLLANDA, İSKOÇYA, MACARİSTAN, ÇEKOSLOVAKYA, BİRLEŞİK ALMANYA, KANADA, NEW YORK, İRLANDA, İNGİLTERE ve TÜRKİYE. Komünizm'den yeni kurtulmuş olan Macaristan ve Çekoslovakya yardım talebinde bulunurken, bazı Bü. Üstadlar da kendi memleketlerinin özellikleri ile Masonluğun geleceği hakkındaki endişelerini dile getirdiler. Birl. Alman Bü. Locaları Bü. Üs. Schickek söz alınca somut bir öneride bulundu. Şöyle ki; Kuzey Amerika'da

olduğu gibi, Avrupa'nın B. Üstadları da peryodik olarak, her defasında değişik bir başkentte olmak üzere toplansınlar. Kurulan üçlü bir komisyon 1993'te yapılması düşünülen ilk toplantı için Paris'i önermiş. Bu toplantılar gündemsiz yapılacak ve herhangi bir karar almak gayesini gütmeyeceği gibi, sadece tanışmaya, fikir teatisine, karşılıklı konsültasyona ve her Obedyansın muvaffak olduğu veya olamadığı uygulamaları dile getirmeye yönelik olacak. Konular arasında örnek olarak şunları gösterdi: Muntazam sayılmayan Obedyanslar hakkındaki tavırlar, tedbirler ve davranışlar; Masonluğun dışı açılma derece ve şekilleri; Yeni nesilde Masonluğa karşı eksilen ilginin nedenlerini araştırmak.

Bu öneri genel olarak olumlu karşılandı.

Daha sonra söz alan İngiltere Bü. Locası, Bü. Sekreteri, Almanya Bü. Üstadı Schicke K. in öne sürdüğü öneriler bir Masonik konfederasyona gidişse, bunun Bü. Locaların bağımsızlığı ve Masonik gelenekler açısından yanlış olduğunu, bu öneriye katılmadıklarını söyledi. Kısacası İngilizlerin arzusu obedyanslar arasındaki toplantıların Bü. Sekreterler seviyesinde kalması, Almanların arzusu toplantıların Bü. Üstadlar seviyesinde yapılarak bazı ortak kararlar alınması idi.

Sondan bir önce söz alan En Muh. Can ARPAÇ Kardeş ise "Hepimizin ortak gayesi yalnız bizim için değil, bütün insanlar için barış ve mutluluk dolu bir dünyaya ulaşmaktır. Bu yolun sonuna varılması imkânsız denecek kadar zordur. Bu nedenle aynı gayeye yönelen Kardeşlerin zaman zaman bir araya gelip, karşılaştıkları sıkıntıları paylaşmaları, daha hızlı ilerlemeye yardımcı olur. Ancak bu bir araya geliş yeni bir örgütlenme şeklinde değil, Büyük Üstadlar ve gerekirse Bü-yük Sekreterler arasında bir görüş alışverişi şeklinde olmalıdır ve bu tür temaslar Türkiye açısından da uygundur" dedi.

İngiltere'nin ve Almanya'nın kendi görüşleri doğrultusundaki çabaları Pala-vicini Sarayı'nda verilen gala yemeğinde de devam etti. Yemek sırasında önce Almanya Birleşik Büyük Locası Bü. Üstadı, Can Arpaç En Muh. Kardeşimizin yanına gelerek, kendisini 1993'te Paris'te yapılacak toplantıya beklediğini söyledi. Ardından da İngiltere Bü. Locası Bü. Sekreteri, Bü. Üstadımızın masasına gelerek, bundan sonraki Bü... Sekreterler toplantısına Bü. Sekreterimizin gönderilmesini rica etti. Bu ilginç olay Türkiye Bü. Locasına verilen önemin güzel bir örneği oldu.

Türkiye'den gelen KK. de iştirak ettiği Sempozyuma da kısaca değinmekte yarar var. "250 yıllık Avusturya Masonluğunun geçmişi ve geleceği" konusunun işlendiği Sempozyumda soruları da yanıtlayan bir konuşmacı ve bir moderator K. vardı. Bir yemek salonunun masaları etrafında gayri resmi ve rahat bir şekilde gelişen Sempozyumda işlenen konuların bazıları şöyle;

1. Bugünün, maddiyatın ve paranın hakim olan dünyasında, yapılan yardımların ağırlığı manevi olmalı,
2. Masonlar, erişilemeyecek ideal ve hedeflerden daha az konuşmalı ve erişilebilecek hedefleri ortaya koymalı,

3. Masonluğun Güç ve kudreti olmayan bir teşekkül olduğu ve görevinin yalnızca katalizatör mahiyetinde olduğu vurgulanmalı,

4. Bilhassa genç kardeşlerimize Ezoterizm kavramı ile ritüellerdeki anlamlar daha sarıh bir lisanla anlatılmalı,

5. Masonluk herhangi bir dinin yerini tutamayacağını ve böyle bir niyetinin de olmadığı vurgulanmalı,

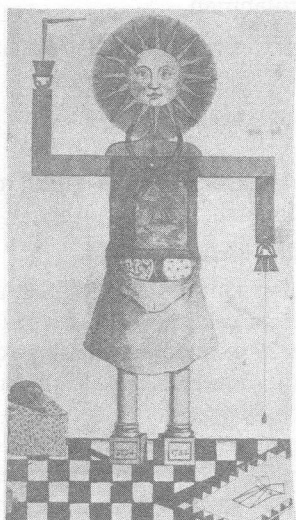
6. Çevre sorunları, etnik ayrılıklar dünyada kardeşlik ve karşılıklı tolerans konuları daha gerçekçi ve etkin bir biçimde işlenmeli.

AUX TROIS CANONS LOCASININ ÖZEL TOPLANTISI

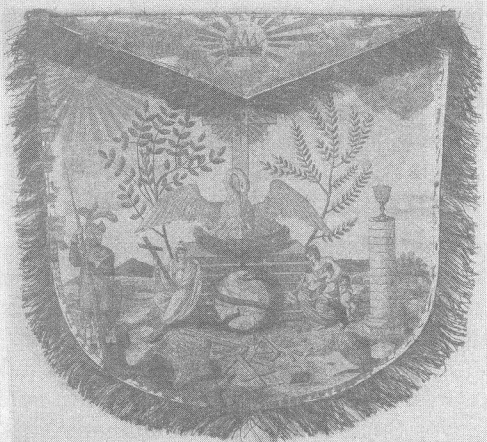
19 Eylül Cumartesi yapılan 250. yıl töreninden sonra, AUX TROIS CANONS Locası Türk KK. için özel bir celse düzenledi. Birinci çekici görevlisi Marcel Sixtus, İstanbul doğumlu, tıp tahsilini yaptıktan sonra, 29 yaşındayken Türkiye'den ayrılan ve çok iyi Türkçe konuşan bir kardeşimizdir. Fransızca olarak sunduğu "İngiltere'de Masonluk" konulu konferansı, ayrıca Türkçe olarak da tekrar etmesi hoş bir sürpriz oldu. Türk kardeşlerden Can Arpaç ve Yusuf Nomal KK. doğuda, Melih Sarter K... Vekaleten Hatip görevinde ve diğer KK. sütunlarda yerlerini aldılar. Bana Hatiplik görevinin verilmesi, evrensel kardeşliği simgeleyen güzel bir jest oldu. Türkçe olarak karşılıklı selam ve sevgi sözlerinden sonra Can Arpaç K... Bu Locada kalmasını rica ettiği özel bir hediye sunduktan sonra Kardeş sofrasında buluştuk. Burada Avusturya'da ve Türkiye'de Masonluk, dinlediğimiz konferans ve daha birçok konu hakkında, Türkçe, Almanca ve Fransızca dillerinde tatlı tatlı sohbet ettik. Bir soru üzerine Fritz Froehlich K. (33), Avusturya imparatoru Franz-Josef'in 18. asırda çıkardığı TOLERANZEDIKT yani Tolerans fermmanı hakkında bilgi verdi. O devirde, zengin olup haklarını rüşvet ve bağışlarla sağlayan 20 kadar ailenin dışında, Musevilerin Viyana'da hiçbir sosyal veya vatandaşlık hakları yokmuş. Tolerans fermmanı tüm Musevilere bu haklarını vermek suretiyle diğer vatandaşların seviyesine kavuşmuşlar. Tolerans kavramının ilk uygulamalarından sayılan bu hareketin Masonların telkini ile gerçekleştiği söyleniyor.

AVUSTURYA'NIN MASON MÜZESİ SCHLOSS ROSENAU

Rosenau Şatosu 1589 - 1593 yıllarında rönesans stilinde inşa edilmiş. Mason olan sahibi Leopold Graf Schallenberg devrin modasına uyarak, şatoyu Barok stiline dönüştürmüş. Viyana'ya 130 km. mesafede olan bu müzeyi gezmek fırsatını bulduk. Sahibi, şatonun bazı bölümlerini Loca, Ritüelik toplantı salonları, Tefekkür Hücresi haline dönüştürmüş. Şato girişinde fresklerle, Tekris'ten Çıraklığa geçiş ve Üstadlığa yükseliş olayları simgelenmiş. Bunlar ancak müze müdürüne izah edilince bir anlam kazanıyor. Bugünlere kadar gizli tutulan Avusturya Mason Tarihi burada belgelerle halka açılmış durumda. Bu müzede 18. asırdaki haliyle muhafaza edilen bir Locayı görmek mümkün. Bu dünyada tek örnekmiş. Bu nedenle bu şato "Dünyanın En Çok Rağbet Gören Mason Müzesi" ünvanını kazanmış. Ayrılmadan buradan kitaplar ve çok enteresan bulduğumuz masonik damgalı pullar aldık. (***)

250 JAHRE
FREIMAUEREREI IN ÖSTERREICH
3924 ROSENAU SCHLOSS

250 JAHRE FREIMAUERER IN
ÖSTERREICH

PHILA MASONICA CLUB QUATUOR CORONATI WIEN Nr.12

En Muh.: Büyük Üstadlar,

Sevgili Kardeşlerim,

İhtiyar dünyamızda esen sayısız düşmanlık kasırgalarına rağmen, 250 yıldan beri Masonluk ateşini söndürmeden bugünlere getiren AVUSTURYA'lı Kardeşlerimizin başarılarını alkışlamak ve mutluluklarını paylaşmak için, toplandığımız şu anda; öncelikle Türk Masonluğu ve şahsım adına hepinizi en derin kardeş sevgilerimizle selâmlarım.

Bence, bizim dışımızdaki dünyanın karanlık köşelerinde halâ geçerli olan bir gerçek var. İnsan kendi cehenneminin ateşcisidir.

Adem ile Havva'dan bu yana en acı örnekleriyle karşılaştığımız bu gerçeği gözardı etmek; ne yazık ki, şu mutlu beraberliğimizde bile mümkün değil. Ama yeryüzünde onbir nesilden bu yana karanlıkta kalan insanlar için yamakta olan Masonluk ateşinin varlığı da inkâr edilemez.

Öyle bir ateş ki, O'na gönül verenler, ana dilleri farklı da olsa birbirlerine Kardeş diyorlar.

Bayrakları farklı da olsa birbirlerini seviyorlar.

Dinleri ve düşünceleri farklı da olsa birbirlerini hoş görüyorlar.

Diğer bir deyişle; hepimiz önce insanız, sonra da insanlığımız ölçüsünde Masonuz deyip, birbirlerini daha önce tanumasalar da ilk karşılaştıkları yerde özgürlük, eşitlik, barış ve kardeşlik dolu bir dünyanın kapılarını bütün insanlara açmak umuduyla elele, gönül gönüle verebiliyorlar.

Tıpkı, bu akşam Viyana'da bulunan siz Kardeşlerimizle yaptığımız gibi...

Tıpkı, "insan insanın kurdu" olmayı sürdürdükçe bizden sonra gelecek Kardeşlerimizin de yapacakları gibi...

Bu nedenle onbirinci nesle uzanan geçmişimizle gurur duyalım. Ama bu gururun yanı sıra, çocuklarımıza dünyamızı daha aydınlık yarınlara ulaştırmaları için yaşama sanatını öğretirken; vereceğimiz ilk dersin insanlık, sonu olmayan dersin Masonluk olduğunu da unutmayalım.

Ancak bu sayede; insanın nükleer enerjiye hükmettiği için değil, bütün insanlık için elele verebildiği ölçüde güçlü olduğu bir dünyada kardeş sevgimizi sonsuza kadar paylaşmak mümkün olacaktır.

Dilerim öyle olsun.

Can Arpaç
Büyük Üstad

Ehrwdigste GrMM, Gel. Brr.,

Obwohl auf unserer alten Erde unzählige Gewitter der Feindschaft tobten, haben die Oesterreichischen Brr. es verstanden die Flamme der Freimaurerei seit 250 Jahren zu foerdern. Wir sind heute hier versammelt, um diesen Erfolg der oesterr. Brr. zu beglueckwuenschen und zugleich an ihrer Freude anlaesslich des heutigen Tages teilzunehmen. Ich benuetze diese Glegenheit, um Euch persoendlich, sowie im Nemen der tuerk. FMei die innigsten brdl. Gruesse zu uebermitteln.

Ich bin der Ansicht, das in der Dunkelheit der profanen Welt noch immer folgende Wahrheit gilt. "Der Mensch schuert das Feuer sener eigenen Hoelle".

Seit Adam und Eva gibt es zahllose Beispiele, welche diese Tatsache bestaetigen. Dies zu uebersehen ist leider trotz den heutigen Feierlichkeiten kaum moeglich. Niemand kann das fuer die seit 11 Generationen in der Dunkelheit lebenden Menschen brennende Feuer der Freimaurerei bestreiten.

Wir, die an dieses Feuer glauben, nennen uns gegenseitig Brueder. Ohne auf die Sprache zu achten, die wir sprechen. Sie lieben sich trotz verschiedener Nationalitaeten. Sie tolerieren sich trotz unterschiedlichem Glauben und Denken.

Anders ausgedrueckt, sind wir vorerst Menschen und danach erst Freimaurer. Obwohl wir uns vorher nicht kannten, koennen wir Hand in Hand und Herz an Herz die Pforten einer Welt oeffnen, welche voll ist mit Frteiheit, Gleichheit, Frieden und Bruederlichkeit.

Genau so wie wir es heute hier in Wien zusammen mit Euch Brr. machen. Genau so, werden auch Brr. nach uns handeln.

Deshalb sollten wir stolz sein auf unsere Vergangenheit von rund elf Generationen. Bei der Erziehung unserer Kinder duerfen wir nicht vergessen ihnen die Kunst des Lebens zu lehren, damit sie eine bessere Zukunft erreichen moegen. Vergessen wir nicht. Die erste Lektion lautet: Man ist zuerst Mensch. Und die letzte Lektion lautet: Man kann erst dann Freimaurer werden.

Nicht weil es der Mensch geschafft hat die Kernenergie zu baendigen, sondern nur wenn wir Hand in Hand wie wahre Brueder handeln, koennen wir bruederliche Liebe bis in die Ewigkeit aufrecht halten. Moege der A. B. A. W. uns dabei behilflich sein.

Can Arpaç
GrM der GrL. der Tuerkei

TRANSLATION OF THE SPEECH HELD BY THE MOST W. GM
OF TURKIYE IN VIENNA ON SEPTEMBER 19, 1992. DURING THE
FESTIVITIES OF THE 250TH ANNIVERSARY OF
FREEMASONRY IN AUSTRIA

Most W. MM., Dear Brethren,

In spite of the innumerable storms of enmity which have been blowing over our ancient planet, I would like to applaud and share the happiness of our Austrian Brethren personally and on behalf of Turkish Freemasonry, for they have succeeded to keep the Masonic fire burning without allowing it to be extinguished for 250 years. I believe, that in the dark corners of the outside world there still is a living reality: "Man is the stoker of his own hell". Since Adam and Eve, there are countless examples which confirm this fact. It is impossible not to realize this reality in spite of the festivities we are celebrating today. In the same way, we cannot ignore the reality of the masonic fire which has been burning since eleven generations. This is a fire that, those who worship it call each other "brother", even if their national flags are different. They love each other even if their religions or beliefs differ. Lovingly they also tolerate each other.

In other words, we are humans first and then Freemasons in proportion to our humanity. Although we did not know each other before, we can together open the gates of a world full of freedom, equality, peace and brotherhood to all humanity. Hand in hand and heart to heart, as we are doing it tonight. This is what brethren after us will continue doing. As long as "homo homini lupus".

That is why we should take pride in our eleven generations long past. But in doing so and while teaching our children the art of living, aiming at enlightened tomorrows, let us remember that the first lesson is humanity and that the lesson which will never end is Freemasonry. Only thus can man be strong. Not because he has harnessed the nuclear energy, but because his strength is proportional to the hands held together, will we succeed to share our brotherly love.

So mote it be.

Can Arpaç
GM of the GL of Turkey

Bir Sevgi Mimarının Ardından

MUKBİL A. GÖKDOĞAN K.'imizi kaybettik

Mukbil GÖKDOĞAN K.in Otobiyografisi:

9 Ocak 1909'da İstanbul'da doğdu. Annesi Emine Bedia Hanım, babası Ahmet Hikmet Bey'di.

13 Mart 1932'de Yüksek Mühendis Mektebi (İTÜ) Yol Şubesi'ni bitirdi.

Askerliğini Topçu Teğmen olarak tamamlayıp 1935'e kadar Ordu Vilayeti Nafia Mühendisi, Ankara Nafia Vekâleti Yol Fen Heyeti Mühendisi, Kocaeli Nafia Müdürü olarak çalıştı.

1935 yılında Yüksek Mühendis Mektebi Yol Müderris Muavini oldu, ek görev olarak da Müdür Tedris Muavinliğini yürüttü.

1938'de Stuttgart Technical Hochschule'de Doktorasını yaptı. Aynı yıl Nüzhet Toydemir (Prof. Dr.) ile evlendi.

1941 yılında Yüksek Mühendislik Mektebi Mimarlık Şubesini de "Fevkalâde" derece ile bitirdi.

1946'da Üniversiteler Kanunu ile Mimarlık Fakültesi Yapı Kürsüsü Başkanı oldu.

Aynı yıl New York'ta Birleşmiş Milletler Binası Projeleri çalışmalarına katılmakla görevlendirildi.

1948'de İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı oldu. Atatürk'ün Van'da Üniversite kurul-

ması dileğinin yapılabilirliği için Cumhurbaşkanlığınca tertiplenen İnceleme Heyeti Raportörlüğünü yaptı.

1958'de ikinci kez Mimarlık Fakültesine Dekan oldu.

1959'da Türkiye Eğitim Milli Komisyonu Üyesi olarak Ford Vakfı katalıyla eğitim incelemeleri ve rapor hazırlanması görevlerini aldı.

1960'da Milli Birlik Hükümeti'nde Bayındırlık Bakanlığı ve Kurucu Meclis Üyeliği yaptı.

T.C. Hükümetini; Hollanda, Avustralya ve Almanya nezdinde üç kez temsil etti.

1965'de Hannover Technische Hochschule'de Misafir Profesör olarak çalıştı.

8 Şubat 1969 günü sınav yaptığı salonun anarşistlerce basılması üzerine İstanbul Teknik Üniversitesi'nden istifa ederek ayrıldı.

Daha sonra kurduğu Atelye ile yurdun değişik yerlerindeki çeşitli binaların mimari projelerini çizdi.

Almanca, Fransızca, İngilizce bilen Mukbil Gökdoğan'ın her ikisi de Profesör olan iki evladı vardır.

Eğitimsizliği döneminde 17 Profesör yetiştirmiş olan Mukbil Gökdoğan, kendininkilerle birlikte 40 kadar basılı eserin ortaya çıkmasına yardımcı olmuştur.

**Mukbil Gökdoğan K.'in
Masonik Hayatı**

18 Mart 1955 tarihinde Müsavat Muh. L.sında tekeris edilen Mukbil Gökdoğan K., aynı Locada Kâtiplik ve İkinci Nâzırlık yapmış, 1963 senesinde Üstad-ı Muhterem seçilmiştir. Mukbil K.in "33 Dakikada 3 Devir", "İnsan ve Koltuk", "Hamtaş" gibi konuşmaları ve 2. Nazırken yaptığı "Üç Dakika"ları daima hatırlanmaktadır.

15 Haziran 1960 tarihinde Birlik Tekemmül Mahfelinde, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'ne giren Mukbil K., 23 Aralık 1962 tarihinde 33. dereceye yükseltilmiştir. Bu devrede Birlik Hâkim Şapitrinde 1. Nazır, İstiklâl Areopajında Başkan ve Yüksek Şûrada Büyük Umumi Kâtip Muaviniği görevlerini yapmıştır.

1967'de Yüksek Şûradaki ihtilâfta, intizamını muhafaza eden dokuz

Hâkim Büyük Umumi Müfettişi bir araya toplayarak Dünya Yüksek Şûralarını durumdan haberdar edip, 24 Ekim tarihli bildiri ile Yüksek Şûra'nın "Reorganizasyonu"na ön ayak olmuş, 1968'de kurulan "Türkiye Fikir ve Kültür Derneği", dağılan 750 kadar Kardeşi bir araya toplayarak, önce Büyük Loca'nın izni ile Nuru Ziya Sokaklarında, daha sonra Aslanyatağı'ndaki lokalde çalışmalarına devam etmiştir. Türkiye Yüksek Şûrası'nın reorganizasyonunda bü-

yük emeği geçen Mukbil K., Türkiye Yüksek Şûrası'nda Büyük Umumi Kâtip, Büyük Şansölye ve Büyük Amir Kaymakamı görevlerini yapmıştır. 1 Ekim 1975 tarihinde Hâkim Büyük Amirliğe seçilen Mukbil Gökdoğan K., 1984 yılı sonuna kadar bu görevde kalmış, 75 yaşını tamamladığı Yüksek Şûra'nın 24 Aralık 1984 tarihli oturumunda, kendi isteği ile Eski Aktif Üyeliğe geçmiş ve oybirliği ile Türkiye Yüksek Şûrası'nın Ad Vitam Şeref Hâkim Büyük Amirliği payesine is'ad edilmiştir.

1960 senesinden 1988 senesine kadar hemen bütün Avrupa ve Dünya Hâkim Büyük Amirler Konferanslarına, Türkiye Yüksek Şûrası delegesi, Hâkim Büyük Amiri veya Şeref Hâkim Büyük Amiri olarak birer tebliğ ile katılmıştır.

Suha Umur

ESKİ MASON DERGİLERİNDEN

Suha UMUR

Bu sayımızda, K.N. rumuzu ile yazan Kâzım Nâmi Duru1 Kardeşin 1931 tarihli bir yazısından ve M. Kemal Öke K.'in 1951 tarihli bir hitabesinden bazı parçaları, bugün anlaşılması güç bazı kelimeleri değiştirerek -ve gene yazarlarının hatırasından af dileyerek- yayınlıyoruz. Geçen sayımızda I.N. rumuzu ile bir yazısını yayınladığımız ve kim olduğunu çıkaramadığımız Kardeşin, İbrahim Necmi Dilmen olduğunu Salir Erman K. söyledi.

* * *

BÜYÜK ŞARK, No. 1-2, 1931

MİLLİYET VE İNSANİYET

Birçok kelimeler vardır ki, manâları (medlûlîleri) yalnız zamandan zamana değil, aynı zaman içinde zümreden zümreye göre değişir.

Burada konumuz olan "milliyet" kelimesini, bir örnek olmak üzere, ele alalım. Meselâ bugün bile aydınlarımız arasında "milliyet" kelimesi çeşitli manâlar ifade eder. Dine bağlı kimseler için "din" ve "milliyet" bir manâdadır; onlar için "milliyet", "diyanet" demektir. Halbuki bu manâda "ümme" kelimesi vardır. Kozmopolit fikirli bir kimse için "milliyet" çok geniş bir manâ ifade eder. Fransa, Almanya gibi batı memleketlerinde "milliyet" ile burjuvazi eşanlamlı idi.

Halbuki "millet" sosyal bir birliktir; binaenaleyh, bağımsız bir kültürü olan her toplum millettir ve milliyet böyle bir millete mensup olmakla ibaret olur.

.....

Milliyet, kanla ve renkle hiç alâkadar değildir. Milliyet "kültür bağları" denilen tamamen manevi bağlarla bir kısım insanların birbirine bağlılığıdır.

.....

Demek ki "millet" denince, bâtil olan ırkı düşünmeyeceğiz; acı bir realite olan ve bir gün kalkacağına itimad beslenen sınıf farkları da hatırıma gelmeyecek. Millet, aynı tarihi gelişmeyi takip eden, aynı dili konuşan, aynı sosyal örfilere tabi olan bir kütleyi ifade edecek.

İşte hakiki milliyet budur. Demokrasi bu hakiki milliyetin tahakkukudur.

1. Kâzım Nâmi Duru K. için Bkz. Mimar Sinan, Sayı 21, s.72, 1976.

2. İ. Necmi Dilmen K. için Bkz. Mimar Sinan, Sayı 58, s.39/41, 1985.

Bu şekilde anlaşılan milliyetin "Masonluk"la alâkası nasıl olabilir?

Masonluk, bütün insanlığı manevi bir vahdet çerçevesinden görür. Filhaki-ka insanlar, kabile kabile, kavim kavim, millet millet, ayrılmış olmalarına rağmen hep birden bir "tamamiyet"e (intégration'a) doğru yürümektedir. Bu tamamiyeti, velev çok uzak bir realite olarak, "sezgi ile" (intuitivement) anlayan büyük mütefekkirler, her zaman bir insaniyet kavramını düşünmüşler, bunu bir ideal edinmişlerdir.

Şüphesizdir ki, insanlık tamamiyete doğru çok kısa, fakat herhalde emin adımlar atmaktadır. Milletler arasındaki hudutlarda eski katılıktan eser almamıştır. Bugün milli kültürler birbirleri ile iç içedirler. Fikirler, duygular arasında gittikçe bariz bir yaklaşma görülmektedir. Her sahada insanlığın kuvvetli bir kooperasyonuna şahit oluyoruz.

Masonluk bu realiteyi ülkü edinmiştir, milletleri ve bir millet içindeki fertleri birbirine düşman eden evvelâ kavmi ve dinî, sonra da millî olan nefretleri yok etmenin yollarını arıyor.

.....

Milliyeti Masonluğa aykırı düşünen ve görenler aldaniyorlar. Milliyet insanı, bir işbölümünün zarûri bir uzvudur.

Bineanelyh insanlığın tamamiyetine inanan ve onu kendine ülkü edinen Masonluk, milliyetleri insanî vazifelerde bir kooperasyon temin eden uzviyetler addeder. O uzviyetler yani milliyetler, insanlığın hayat cihazlarıdır; onlarsız insaniyet tasavvuru, realiteleri görmeyen bir ütopidir.

Kâzım Nâmi Duru

TÜRK MASON DERGİSİ, Sayı 1, Ocak 1951

GENÇ MASONLARA BİR HİTÂBE'den

Kanunlarıyla herkesin hak ve selâhiyeti hudutlarını çizmiş bulunan medeni bir memleket bünyesi içinde yaşayan ve ona sadakatten başka bir düşüncesi olmayan Masonluk hakkında yanlış düşüncülerin onu tanıyamamaktan doğduğunu takdir ediyoruz. Çünkü insanlığı sevmek, onun için çalışmak, bir insanın olgunlaşmasını istemek hiç şüphesiz, hakiki manasıyla fikri ve ahlakî demokrasi-nin samimi ve şuurlu icaplarına sadakat göstermek ve boyun eğmek demektir. Ciddi bir Masona düşen vazife, güdülen dava dışında temiz bir teşekkülün idealinden uzaklaşmamasıdır.

M. Kemâl Öke

NEREYE GİDİYORUZ VE İNGİLTERE'DE GÜNCEL MASON ALEYHTARLIĞI (II)

John HAMILL

Geçen sayısı John Hamill K.'in Avustralya'da verdiği konferansların derlemesini yayınlamıştık. Bu sayımızda konferansların soru - cevaplarını yayımlıyoruz.

Konferanslarının sonunda John Hamill'e sorulan bazı ilginç sorular ve vermiş olduğu cevaplar:

Soru: Dışa açılma politikanız nasıl uygulanmaktadır?

John Hamill: Londra'daki Büyük Mabet binamızın, kısıtlı bir tarzda da olsa, haricilere her zaman açık olmasının faydasını görmüştük. Hariciler gelip Mesleğimizi araştırabiliyorlardı. 1985 yılında Mabet, kütüphane ve müze genel halkın organize turlarına açıldı. Londra'da Genel Merkez böylece açılabiliyorsa, Bölge merkezlerimizde de bu uygulamanın yapılamaması için bir sebep yoktu.

Şimdi, birçok bölgemizde, genelde yerel bir festival veya bayrama bağımlı olarak, bu türde muntazam programlar uygulanmaktadır. O günler, hazır bulunan görevli kardeşler haricileri gezdirip sorularına cevap veriyorlar. Bu uygulamanın olduğu yerlerde masonluğun gizli, fesatçı bir cemiyet olduğu ön yargısı silindi. Kişilerin içeri girebilip, etraflarına bakıp, soru sorup problemsiz cevap alabilmeleri kendi başına hakkımızdaki olumsuz imajı düzeltmeye yetmiştir.

Bunun dışında, yardım faaliyetimizi eskiden olduğu gibi gizlemiyoruz. Hasenatın tevazu ile yapılmasına her zaman inanmış olmakla beraber, modern toplumumuzda değişen olgular üzerine daha açık olmaya karar verdik. 1970'lerde yeniden teşkilâtlanınca, Büyük Hasenat Kurulu'nun görevlerini şöyle tarif etmiştik:

1. Kardeşlerimiz veya yakınlarından gelen yardım taleplerini karşılamak,
2. Muhtelif Masonik yardım faaliyetlerini koordine etmek,
3. Masonik olmayan kurumlara yardımı koordine etmek.

Yalnız, böylece açıldıktan sonra, yerel olarak, yardım çekleri dağıtan herhangi bir hayır cemiyeti gibi de görülmeye başladık. Yaratmak istediğimiz imaj ve kardeşlerimizden beklentimiz bu değildi. Bu nedenle, para toplamanın yanında, kardeşlerimizin yerel toplumda aktif olmalarını sağlamaya çalıştık.

Locaların yerel hastaneleri, çocuk ya da yaşlılar için bakım evlerini, bu toplumlarda yaşayan kişileri himayelerine almalarını ve kardeşlerimizin çim kesme, genel bakım gibi işlerde pratik çalışmalar yapmalarını teşvik ettik.

Birleşik Büyük Locanın 300.000 üyesi içinde toplum yararına kullanılabilecek yete-

nekleri olan çok kardeşlerimiz vardır. Bu yetenekleri ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Evet, para toplamaya devam ediyoruz, bu da önemli. Ancak, para toplamanın dışında da, genel toplumda pratik çalışma ve beşeri yardım olarak yapabileceğimiz çok şey var.

Soru: Kadınların localara ne zaman kabul edilebilecekleri bana sık sık sorulmaktadır. Kadınların Eastern Star Masonik teşkilatları ile İngiltere'ye mahsus Kadın Masonlar Cemiyetinin (Order of Women Masons) varlığını biliyorum. Kadın Masonlar Cemiyeti İngiltere Birleşik Büyük Locasının himayesine sahip midir?

John Hamill: Hayır. İngiltere'nin kuzey kesimlerinde Eastern Star faaliyet göstermektedir. Hatta, annemle iki kız kardeşim bu teşkilatın üyesidirler. Ancak, İngiltere Birleşik Büyük Locası Eastern Star'ı tanımamıştır. Bizler de toplantılarına iştirak edemediğimiz için fazla gelişmemiştir. İskoçya Büyük Locası ise Eastern Star'ı tanımıştır ve İskoç kardeşlerimiz onların toplantılarına katılabilmektedir.

İngiltere'de iki ayrı Kadın Büyük Locası vardır: Kadın Hürmasonlar Cemiyeti ile Eski Hürmasonlar Muhterem Kardeşliği (The Order of Women Freemasons ve The Honourable Fraternity of Ancient Freemasons). Bunların ilki 45 locaya ikincisi de 400-500 locaya sahiptir. Bu sayılara İngiltere Bir. Büyük Locası için olduğu gibi, İngiliz Milletler Topluluğundaki bağımlı localar da dahildir.

Mason aleyhtarı saldırılar yoğunlaştığı zaman, medialarda genelde bizlere karşı tutum ne olmuşsa, kadın dergilerinde, aynı şiddette, onlar da hedef olduklarından, müşterek savunma hakkında gayri resmi temaslarımız oldu.

Masonik teşkilat olarak tanınmayı arzu etmekle beraber bizlere katılmayı düşünmüyorlar, toplantılarına da erkeklerin katılmalarını istemiyorlar. Kökenleri 1905 yılında Fransa'dan gelen Ko-Masonluk isimli erkek ve kadınların birlikte çalıştıkları bir teşkilattır. Aralarında erkek istemeyen kadınlar 1910'da bu teşkilattan ayrılarak kendi cemiyetlerini kurdular.

1980'li yıllarda, mason aleyhtarlığının hortladığı dönemde, yaptığımız gayri resmi araştırmalarda birçok kardeşimizin eşiyle konuştuk. Eşler localarda kadınların bulunma olasılığından rahatsız olacaklarını ifade ettiler. Kocalarına güveniyorlardı, kız kardeşlerine karşı güvenleri eksikti.

Bir Büyük görevli Kardeşimiz ve eşiyle bu konuyu tartışıyorduk. Eş, "Bir miks teşkilatınız varsa ve sıra seçimlere geliyorsa ve ortada seçilebilecek çok yetenekli bir kız varsa, ancak bir kızın loca içinde bir kardeşle de ilişkisi olmuşsa, hakkında yayılabilecek dedikoduları bir düşünün" demişti.

Kadınlar için eşit şartlara yürekten inanırım. Ancak, kadınların da kendi aralarında kalmak istediklerini görüyorum, erkekler de öyle kalsın diyorum; erkek veya kadın şovnist teşkilata dönüşülmediği müddetçe, bunda bir olumsuzluk da görmüyorum.

Kadınların Hürmasonluğa girebileceklerini sanmıyorum. Bu iki kadın büyük locasını bir gün tanıyıp tanımayacağımızı da bilmiyorum. Bir radyo mülakatında bana bu soru soruldu. Geleceğin ne göstereceğini şimdiden tahmin etmek mümkün değil. Düşüncelerin değişeceği zamanlar olabilir ve bir gün bu kadın teşkilatları masonik, ancak ayrı olarak tanınabilir. Aynı şemsiyenin altında olacaklarını ve karşılıklı ziyaretlerin ve katılmaların olabileceğini de sanmıyorum. Kelt rahiplerinin dediği gibi, gök kubbesi ile yeryüzü arasında herşey olabilir. Gene de, yaşam sürem içinde böyle bir durumun olabileceğine ihti-

mal vermiyorum. Kadın masonluğuna katılan ve tanıdığım kadınlar kesinlikle erkeklerle birleşmek istemiyorlar.

Soru: Kadın Mason Cemiyeti hangi ritüeli kullanır?

John Hamill: İngiltere'de en yaygın olan Emulation Ritüelinin bir tarzını kullanıyorlar. Ritüel kitapları ile regalyalarını bizlerle aynı kaynaklardan satın alıyorlar. Uygulamaları bizlerle aynı, yerel olarak da olağanüstü yardım faaliyetleri var.

**Soru: Eastern Star'ı ABD Büyük Localarının çoğu ile İskoçya Büyük Locası tanı-
mıştır. İngiltere'nin karşı çıkmasının nedeni nedir?**

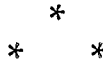
John Hamill: Olduğu şekliyle Eastern Star Cemiyetine karşı birşeyimiz yok. Bize göre masonik olmayan bir teşkilatta Mason gibi hareket eden masonlara karşıyız.

**Soru: İskoçya Eastern Star Cemiyetini tanımış olduğuna göre, İngiltere'de çift üye-
likle ilgili sorunlar var mı?**

John Hamill: Karşı çıkışın başlıca nedeni, orada olan kişinin, mason olduğu için ora-
da bulunmasıdır. Oysa, bir Masonun, Mason olarak gayri muntazam teşkilatlarla ilişkide
olmaması gerekir. Bana göre olay localarda din ya da politika tartışmalarının yapılmaması
düzeyindedir. Hürmasonluğun bünyesinde, harici dünyada, fevkalade politik veya din-
sel kişiler vardır. Bunlar politik veya dinsel çalışmalarını Hürmason olarak değil, kişi ola-
rak yürütürler.

Temasımızın yasak olduğu Eastern Star ve gençlerle ilgili muhtelif cemiyetler için
durum bir paralellik arzeder. Ben oralarda John Hamill olarak bulunamam. Şayet oraya
gidersem, Hürmason John Hamill olarak aralarında olurum.

Kuzey İngiltere'deki Eastern Star müdavimlerinin tümü İskoç Masondur ve İngiltere
Birleşik Büyük Locası ile ilgileri yoktur.

RAKAMLARLA SİHİR

Loca Numaranızı ikiyle çarpın, 5 ilave edin ve yarım asıra çarpın. Şimdi çıkan ra-
kama yaşınızı ilave edin, Şubat ayı 29 gün çeken yılın günlerini bu sayıya ekleyin ve
616 çıkarın. Rakamın sol tarafı loca numaranızı, sağı da yaşınızı gösterecektir.

(Ekim 1992, Grand Lodge of Alberta Bulletin)

MOZART'IN "ÖTEKİ" MASONİK OPERASI

Dr. Roger FIRESTONE

Çeviren:
Üner BİRKAN

Yazının başlığında herhangi bir yanlış yok; evet, Mozart'ın operalarından o çok iyi bildiğimiz "Sihirli Flüt"ün yanı sıra, bir başkası da Masonik konuları içeriyor. Ancak, bu konu bugüne kadar pek işlenmiş değil. Nedeni de, bir yandan araştırma eksikliği, öte yandan konunun iyiden iyiye uzmanlık gerektirmesi. Mozart müziği üzerinde yorum yapan mason yazarlar, onun Masonlukla ilgili eserlerini belirli birtakım kıstaslar içinde incelerler, bu ilginin açıkça belli olduğu eserleri, örneğin "Masonik Yas Müziği"ni, "Küçük Masonik Kantat"ı, bir de elbette, son operası olan "Sihirli Flüt"ü sayarlar bunlar arasında. Bizse, bir başka Mozart operasının, "Saraydan Kız Kaçırma"nın da Masonik açıdan yorumlanmaya değer özellikler taşıdığı kanısındayız.

Saraydan Kız Kaçırma'nın (Almanca özgün adıyla, Die Entführung aus dem Serail) metin yazarı, Gottlieb Stefanie'dir. Başvurduğum kaynaklar, bu kişinin mason olup olmadığı konusunda bilgi vermiyorlar. Aynı yazar, Mozart'ın bir başka operasının "Tiyatro Müdürü"nü (Der Schauspieler Director) metnini de yazmıştır. Stefanie'nin kişilik özellikleri bir yana, Saraydan Kız Kaçırma'nın, Mozart'ın ulaştığı Üstad Mason derecesinden izler, düşünceler taşıdığı açıkça belli olmaktadır.

Saraydan Kız Kaçırma'nın metninin yazıldığı dönemde Avrupa, Türklerin etkisi altındaydı, bu güçlü etkiyle adeta büyülenmiş gibiydi. Osmanlı İmparatorluğu, Balkanlardan Orta Avrupa'ya uzanıyor, buradaki güçlü devletleri egemenliği altına alıyordu. Bu politik gelişmenin yanı sıra, "Gizemli Doğu"nun estirdiği yeni moda, halkın büyük ölçüde ilgisini çekmekteydi. Uzun yıllar sürüp gitti bu ilgi, sanat türlerinin her biri üzerinde anlamlı, derin etkiler bıraktı.

Mozart'la birlikte, o günlerin birçok bestecisi de bu "Doğu Çekiciliği"nin etkisi altında kaldılar. Bu etkinin belli başlı örneklerini, Beethoven'ın "Atina Örenleri" sahne müziğinde, Rossini'nin "Korent'in Kuşatılması" adlı operasında Ludwig Spohr'ün "Üfleme Çalgı ve Yeniçeri Bandası için Müzik" adlı eserinde bulabiliriz.

Saraydan Kız Kaçırma'da olay Türkiye'de, Selim Paşa'nın sarayında geçer. Bir İspanyol Soylusu olan Constanze, İngiliz nedimesi Blonda, uşağı Pedrillo bu sarayda tutukludurlar. Bir deniz kazası geçirmişler, korsanlarca kaçırılıp esir edilmişlerdir. Operanın metni, perdenin açılmasından önce geçen bu olaylar üzerinde ayrıntı vermemekte, bu yüzden, tutuklanmalarının gerçekten bir kaza sonucu mu, yoksa korsanlarca kaçırılma sonucu mu olduğu açıklık kazanamamaktadır.

Selim Paşa'nın isteği, Constanze'nin kendisiyle evlenmesidir, vekilharcı Osman (Osman) ise, Blonda'yı seçmiştir kendisine. Opera başladığında, Constanze'nin nişanlısı Bel-

monte'nin, tutukluları kurtarmak üzere bir çıkar yol aramak için saraya gelmiş olduğu görülür. Pedrillo'nun varlığından zaten yeteri kadar kuşkulu olan Osmin, Belmonte'nin de işin içine girmesiyle iyiden iyiye tedirgin olur. Belmonte'nin saraya girmesini Pedrillo sağlar, onu Selim Paşa'ya bir mimar olarak tanıtarak sağlar bunu.

Bu noktadan sonra, birçok masonik öge girer araya; Belmonte, Batı'dan İspanya'dan Doğu'ya, Türkiye'ye kaybolan bir şeyi aramak üzere gelmiştir. Bir yabancı ülkede kendisini, Üstad Mason anlamına gelen bir meslek mensubu, bir "Mimar" olarak tanıtmaktadır.

Aslında, masonik gözle incelendiğinde, Belmonte ile Pedrillo'nun sinsice, dürüstlükle ilgisi olmayan bir yol izledikleri açıkça anlaşılabacaktır. Daha Paşa ile karşılaşmadan, durumu ona anlatılmadan, Belmonte birtakım yalanlar kıvrırmakta, hileli yollar düşünmektedir. Belmonte'nin zayıf yaradılışı ile ilgili olgular, daha sonra da birbirini izler. Sevgilisi Constanze'yle başbaşa kaldığı bir anda ona, Paşa'nın onca çekiciliğine karşın kendisine halâ bağlı olup olmadığını sorar. Yaptığı uzun, yorucu yolculuğa, karşı karşıya olduğu tehlikelere aldırmaaksızın, bu "zahmet" in karşılığında alacağı bedel ilgilendirmektedir onu. Hangi Mason, eriştiği derecenin kendisine verilmesinden sonra, böyle bir davranışa yeltenir de, "Hepsi hepsi bu kadar mı vereceğiniz?" diye sorar? Belmonte, sıradan bir kimsedir, sürü adamıdır, neyi seçeceğini, neye karar vereceğini bilmeyen, olan biteni anlayamayan, yaşamın anlamını, amacını kavrayamayan, dolayısıyla, ömrünü boşuna harcıyıp mezara giden, zayıf, zavallı biridir.

Constanze, kararlılığından kuşkulandığı için, haklı olarak içerlemektedir ona. "Marten Aller Arten" sözleriyle başlayan dramatik ariasında, her tür işkenceye karşın, Paşa'ya boyun eğmeyeceğini anlatır. Blonda da, şehvet düşkünü Osmin'in tehditlerine kulak asmamaya kararlıdır. Mozart'ın Sihirli Flüt'ünde kadınlar, aydınlanmaya, önderliğe karşı zayıf, yeteneksiz yaratıklar olarak tanıtılır. Saraydan Kız Kaçırma'daysa, oldukça değişik bir görüş işlenmekte, kadınlar, kendilerini baskı altında tutan erkeklere boyun eğmeme yürekliliğini göstermektedirler. Yukarıda belirttiğimiz sahnelerden sonra, Belmonte ile Pedrillo, planlarını yürütmeye başlarlar; kadınlara o gece, pencerelerine uzatılacak merdivenleri kullanarak kaçmaları tembih edilir. Pedrillo, Osmin'le bir şarap içme yarışmasına girecek, Osmin'in şarapla yeterli ölçüde kendinden geçmemesi olasılığı karşısında, onun bardağına uyku ilacı koyacaktır. Burada, operanın kahramanlarının masonik olmayan davranışları gene göstermektedir kendini; taşkınlık, ayyaşlık, hile, düzen, yalancılık... Ayrıca, bir Müslümanı, bağlı olduğu dinin koyduğu kesin bir kurala, içki kullanma yasasına aykırı davranmaya zorlamak... Osmin de hiç olumlu, sevimli bir karakter değildir bu operada; ancak, iki İspanyol'un pek güvenilir kimseler olmadığı da açıktır.

Sonunda, beklenen olur; tasarlanan kaçırma planı suya düşer, dört Avrupalı ile saraydakiler arasında, bir kaçıp kovalamadır başlar. Belmonte, köşeye sıkıştırıldığını anlayınca, hiç de hoş olmayan bir çareye, rüşvete başvurmak ister:

"Soylu bir İspanyol ailesinden gelmekteyim ben" der. "Ne kadar isterseniz o kadar fideye ödeyebilirim. Lostados'tur adım."

"Lostados mu?" diye sorar Paşa. Sonra ekler:

"Kau Kalesi komutanını tanır mısın?"

Belmonte, "Kendisi babamdır" diye yanıtlar.

"Ne diyorsun!" diye bağırır Paşa. "Baban olacak o alçağın, yanındaki güruhla birlikte, beni yurdundan sürdüğünü, bütün sevdiklerimi elimden aldığını, servetime el koyduğunu-

nu biliyor musun? Şükürler olsun Allahıma, en azılı düşmanımın oğlunu işte böyle kucağıma attı..."

Selim'le Osman, tasarladıkları işkence ve öldürme planını uygulayacaklardır artık. Dört Avrupalı, kötü talihlerini hüznünlü bir "Dörtlü" ile anlatmaya başlarlar!

Ama opera bu noktada son bulmaz. Selim Paşa sahneye tekrar girişinde, operanın en dokunaklı, en dramatik sahnesinde "dörtlü" için şaşırtıcı kararlar verdiğini açıklar:

"Babandan nefret ederim" der, "O derece ki, nereye gitse arkasından kovalamam gerekir onu. Şimdi, dönüş kâğıtlarınızı alın bakalım. Hanım arkadaşlarınızın ellerinden tutun. Özgürsünüz. Geminiz limanda sizi bekliyor. Sen şimdi git o baban olacak adama, Selim Paşa'nın eline düştük ama bizi bıraktı de, anlat her şeyi."

Osmin bu karardan hiç hoşlanmamıştır, karşılaştığı onca kötülüğün böylece bağışlanmasını bir türlü kabullenmek istemez. Ama Selim Paşa ona da şu akıllıca sözleri söyler:

"İyilikle elde edemediğin şeyi, zor kullanarak almaya kalkışma!"

Operanın bu hareketli sahnesinde (finalinde) Selim Paşa, Belmonte'ye gerçek Masonluk dersleri vermekte, ona iyimserliğin, Yüce gönüllülüğün, Hoşgörülü olmanın erdemlerini açıklamaktadır. Olayların böyle tersine dönmüş olması, Constanze'yi şaşırtmıştır; "Acaba yanlış seçim mi yaptım?" diye düşünmektedir kızcağız. Ama, orada, Selim Paşa'nın sarayında kalma kararını vermekte çok gecikmiştir artık...

Opera, dört kahramanımızın Paşa'ya şükranlarını bildirmeleri, onun bilgeliğini, cömertliğini, iyi kalpliliğini her gittikleri yerde anlatacaklarına söz vermeleriyle son bulur. Dörtlü ile birlikte, bir Yeniçeri Korosu da Paşa'ya övgüler yağdırmaktadır.

Sihirli Flüt'teki sembolizma kadar açık seçik değilse de, bu operada Masonluğun bazı önemli, temel kavramlarına değinildiğini görürüz. Bir Üstad Mason'un nasıl davranması gerektiği açıklanmaktadır, Saraydan Kız Kaçırma'da. Belmonte'de, bir Üstad Mason adayından hangi özelliklerin beklendiğini görür gibi oluruz. Paşa ise, kendisini bu derece için hazır, bu dereceye erişme gücüne sahipmiş gibi gören bir adaya gerekli eğitimi vermeyi üstlenen Üstadı Muhterem'in ta kendisidir. Gerçekten, bir locada Üstadı Muhterem her şeyden önce, Selim Paşa gibi mutlak otorite sahibi olmalıdır; locanın üyeleri de Üstadı Muhterem'in, locasını Selim Paşa'nın son sahnede gösterdiği erdemli davranışlar içinde yöneteceğinden kuşku duymamalıdır.

Operanın finali bize ayrıca, dünya işleriyle ilgili olarak tasarlanan düzenlerin ne kadar boş, ne kadar saçma olduğunu, hangi ölçüde olursa olsun, bunların bizi önünde sonunda katı gerçeğe yüzyüze getirdiğini öğretmektedir. Evrenin Ulu Mimarı'na olan derin, yürekten inancımız bizi unutulmaktan kurtaracak, yüce gönüllülüğe erişmek bizim son amacımız, umudumuz olacaktır. Böylece, operanın sonunda dört Avrupalı'nın yaptıkları gibi, işimiz Tanrı'ya şükranlarımızı sunmak, gemimize demir aldırarak, uzaklarda, sığınabileceğimiz bir kıyı buluncaya kadar, bilinmeyen denizlerde mesafe almak olacaktır.

Bu yorumların ışığında, Saraydan Kız Kaçırma'nın, Mozart'ın "Öteki Masonik Operası" olduğundan kuşku duyabilir miyiz?

(The Scottish Rite Journal, Ocak 1991)

ASYA'DA ZİYARET

BANGLADEŞ, ÇİN VE TAIWAN, HONG KONG

Celil LAYIKTEZ

ASYA'DA ZİYARET:

Asya'da masonluğun ilk izlerini 1730'dan itibaren Hindistan'da görebiliyoruz. İngiltere'nin dışında mevcut en eski İngiliz beratlı Loca, beratını 1740 yılında alan ve halen çalışmalarını sürdüren 67 No.lu Şark Yıldızı (Star of the East) localıdır. Masonluk İngiliz sömürgeciliği ile birlikte Asya'da yayıldı. Singapur, Hong Kong ve Burma'da 1850 öncesinde kurulmuş localar vardır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra masonluğun en hızlı geliştiği ülke Hindistan'dır. Asya'da, eski İngiliz müstemlekelerinin dışında gelişme yavaş olmuştur. Filipinler'de, politik duruma paralel olarak İspanyol kaynaklı Locaları Amerikan Locaları izlemiştir. Masonik nüfusu fazla olmamakla beraber, Japonya'nın da kendi Büyük Locası vardır.

Asya'da masonluğun başarıları yanında trajedileri de yaşanmıştır. Diktatörlüğün egemen olduğu İran, Pakistan, Çin, Laos, Burma, Vietnam, Endonezya gibi ülkelerde masonluk şiddetle yok edilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, Asya'da masonluk gittikçe yerel etnik bir karakter kazanmış ve birkaç muntazam Bü. L.'nin dışında, çoğunlukla İngiltere veya İskoçya'ya bağlı Bölge Bü. Locaları şeklinde devam etmiştir.

Asya masonluğunun en önemli çizgisi üyelerinin etnik karışıklığıdır. Hindistan, Singapur veya Hong Kong'da bir locaya giren ziyaretçi yemin kürsüsünün üzerinde bildiğimiz üç Kutsal Kitaba ek olarak Farisilerin Zend Avesta'sını, Brahman Hinduların Rig Veda'sını veya diğer Veda'ları, Hinduların Bagavat - Gita'sını, Taoistlerin Tao Te King'ini ve Budistlerin Tripitaka'sını bulabilir.

BANGLADEŞ: İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu Pakistan'da İngiltere ve İskoçya'dan beratlarını almış birkaç Loca çalışıyordu. Ülke, Pakistan'dan ayrılarak Bangladeş ismini aldıktan sonra da, tek bir Loca faaliyetine devam etmiştir. İngiltere'den 1922'de beratını alan 4444 sayılı "Star" Locasının özelliği, değişmeli olarak iki ayrı mahalde toplanmasıdır. Loca, her ayın ilk Salı günü, Çita-

gong'da veya Lingla'da toplanır, İs'ad merasimi ise, Şubat ayında, ilk Salı'yı izleyen Cumartesi günü yapılır.

ÇİN VE TAIWAN: Kanton'da İngiliz berathlı 407 No.lu Amity Locası 1767'de kurulmuş, 1813'de faaliyetini tatil etmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle büyük liman kentlerinde, İngiltere, İskoçya, Filipinler, Massachusetts ve İrlanda'dan aldıkları beratlarla 22 loca faaliyete geçmişti. 15 Ocak 1949'da toplam 600 üyeli 6 Filipin Locası Çin Bü. Locasını kurdular, ancak, hemen akabinde komünistlerin iktidarı ele geçirmeleri ile locaların bir kısmı yok oldu, bir kısmı da Hong Kong, Taiwan ve Tokyo'ya taşındı. Çin Bü. L.sı halen Taiwan'da faaliyet göstermekte olup 1988'de toplam 863 üye ile 9 locası vardı. Bu localarda Amerikan Web Ritüeli, İngilizce veya Çince uygulanmaktadır.

Adres: Masonic Temple, 10, Lane 201, Chang-an East Road, Sec.2, Taipei 10406, Taiwan, R.O.C.; Tel: 7713310

HONG KONG: Hong Kong'da İngiltere ve İskoçya'nın birer Bölge Bü. Locaları, İrlanda'nın ise, direkt Dublin'e bağlı iki L.sı var. İngiltere'ye bağlı Hong Kong ve Uzak Doğu Bölge Bü. L.sı Hong Kong'da, biri İs'ad edilmiş Üs. Muh.ler L.sı olmak üzere, 13 ve Japonya'da bir locayı kapsamakta olup, İskoçya'ya bağlı Uzak Doğu Bölge Bü. L.sı ise 5'i Hong Kong'da, 3'ü Kore'de ve 2'si Japonya'da olmak üzere 10 locayı kapsamaktadır.

Hong Kong'un en eski locası 501 No.lu Royal Sussex L.sıdır. Loca, başlangıçta kıt'a Çin'i, Kanton'da İngiltere tarafından 1844'de kurulmuş, zaman içinde politik gelişmelerle önce Şanghay'a, Çin'de masonluk barınamaz hale gelince de, başka localarla birlikte Hong Kong'a sığınmıştır. 1864'de kurulan 428 No.lu Cosmopolitan L.sı İskoçya'ya bağlı en eski locadır. İrlanda'ya bağlı iki loca olan 463 No.lu Erin L.sı 1919'da kurulmuştur. Değişik obediyanlara bağlı tüm Hong Kong locaları Uzak Doğu'nun en büyük ve görkemli binası olan Zetland Hall'de toplanırlar. Bu binada 2 mabed, idari bölüm, kütüphane ve müze vardır...

1946'dan bu yana yeni Loca kurulmamış olmasına rağmen üyelerin sayısında artış vardır. Üyeler kısmen Hristiyan İngiliz vatandaşı, kısmen de etnik Çinlilerdir.

TOPLANTI SAATLERİ VE KIYAFET: Hong Kong'da Locaların çoğu 18.30'da toplandığından ziyaretçi K. en geç 18.00'de Zetland Hall'de bulunmalıdır. Olağan toplantılarda koyu renk elbise ve beyaz gömlek giyilerek koyu ya da siyah kravat takılır. İs'ad merasimlerinde gece kıyafeti giyilir.

RİTÜELLİK ÇALIŞMA SONRASI: Genelde birlikte bir akşam yemeği yenir, ziyaretçilerden içki parası haricinde yemek ücreti alınmaz.

İngiltere'ye bağlı locaların yemeğinde uzun bir tost listesindeki isimlere kahdeh kaldırılır. İskoç ve İrlanda uygulamalarında ise kısaltılmış liste kullanılır, ancak resmi İs'ad töreni sonrası yemeklerde tost listesi uzundur.

Ziyaretçilerin Zetland Hall'e önceden telefon ederek geleceklerini bildirmeleri kolaylık sağlayacak (Tel.: 5448970 - 5220643), Bina Emimi K. yardımcı olacaktır. Loca ziyaretinden önce 2. Nâ. la temas kurulmalı, o da sınav için ziyaretçiyi bir Ön. Üs. Muh.'e havale edecektir.

Toplantı öncesi Loca K.leri ve ziyaretçiler barda toplanarak çoğunlukla alkolsüz içki içlerler. Toplantının sonunda ziyaretçi K.in kısa bir konuşma yapması beklenir.

ZETLAND HALL (1 Kennedy Road) Hong Kong adasının merkezinde, bulunması kolay bir yerdedir. Admiralty Metro istasyonu, Star Ferry veya ticaret merkezinden yürüyüş mesafesinde olup istenirse taksi ile de gidilebilir. Bina'nın ilginç bir mimarisi vardır; kütüphane ve müzenin gezilmesi tavsiye edilir.

İs'ad toplantıları genelde çok kalabalık olduğundan, ziyaretçilerin geleceklerini bir kaç gün önceden bildirmeleri ve agap sofrasında yer ayırmaları faydalı olur.

*
* *

MERKEZ KİTAPLIĞI'NA YENİ GELEN KİTAPLAR

BLACKMER, Rollin C.
The Lodge and the Craft.
A Practical Explanation of The Work of Freemasonry
Virginia, 1976, 295 p.

AKEV, Mehmet Akif
Mes Conferences. Fotokopi
İstanbul, 1992, 234 p.

EŞİTLİK
Yirmi Yılın Ardından
Ankara, 1992, 176 p.

Travaux de la Loge Nationale de Recherches Villard deHonnecourt.
Numero 7, 2 e Serie
Neuilly-sur Seine, 1983, 249 p.

Freimaurer, Solange die Welt besteht.
Wien, 1992, 471 p.

« İÇ KAPAKTAKİ RESİM »

NUR-U ZİYA SOKAĞI NO: 25

Çınar ŞAHENK

Farklı zaman ve mekanlar içinde doğup, gelişen olguların yaşam öykülerini biçimleyen ilmekler, önceden hesaplanamayan rastlantılarla, gün gelir birleşirler ve müşterek bir yaşamın örgüsünü birlikte dokur olurlar. İnsan bireyinin veya onun oluşturduğu kurumsal kavramların, canlı veya cansız varlıklarla birlikteliği hep böyle olmuştur.

İşte, böylesi rastlantılar, Nur-u Ziya Sokağındaki 25 kapı numaralı binamızın günümüze doğru uzanan yaşam çizgisini, 1928 yılında, Büyük Loca'mızınki ile birleştirmiş.

Sokağımız, bu birleşme tarihinde "LEH" sokağı olan eski ismini bırakmış, Nur-u Ziya Sokağı olmazdan evvelki ismini taşımaktaydı:

XIX. yüzyılda, zamanın en kozmopolit metropolünün merkezi olan PERA'daki büyük caddeye açılan yan yolların en önemlilerinden biriydi, POLONYA Sokağı.

1849 yılındaki büyük yangın, tekrar süratle yapılaşan sokağı tahrip etmiş fakat onun kişiliğine bir zarar verememiş.

Bu sokakta yaşamış olan binaların ve insanların en az Pera kadar kozmopolit, en az Pera kadar önemli, en az Pera kadar renkli olduğu hiç kuşkusuzdur.

O günlerin mirası olarak ayakta kalmış binaların duvarları XIX. yüzyıldan, günümüze doğru uçan sesleri yansıtmakta. Dikkatlice kulak kabartırsak, ünlü İtalyan Mimar De Nari'nin veya onun vatan-daşı ve meslektaşı Mongeri'nin ayak

seslerini duyabiliriz. Polonya Sefarethane-sine, Ragusa Cumhuriyeti'nin Mümesillik binasına veya Fransız Sefarethanesine gidip gelenlerin sesleri birbirine karışmakta. Bugünkü 19. kapı numaralı binamızın olduğu yerden, Avusturya-Macaristan vatan-daşı, piyano imalatçısı Commendinger'lerin evinde bir süre konuk olan Franz Liszt'in çaldığı piyanodan çıkan nağmeler, zamanı aşarak, önce Prof. Capollo'nun sonra Psalty'nin ve nihayet Panossian'ın dans dersanesinden yayılan "asri" dans müziği ile oynanmakta. Odessa'dan gelmiş bir Fransız olan pastacı Mulatier'nin, 21. kapı numaralı binamızın bodrumunda kısmen harap bir durumda yaşamını sürdürmekte olan, fırınından süzülen çukula-talı pasta kokuları önce pastacının üst kat-taki evinin duvarlarını yalıyor, oradan hemen yakınındaki üzerinde 25 no. yazan kapıdan içeri süzülüyor.

25. kapı numaralı binamız, böylesi bir kronoloji kaosu ile çizilmiş zaman manzarası içinde önce 1889,1890'da İtalya Kralı Erkek Mektebi olarak ve daha sonra, 1905'de İtalyan Başkonsolosluğu olarak, Büyük Locamız ile tanışacağı günlere doğru yaşantısını sürdürüyor.

Farklı bir mekan ve zamanda ise, Büyük Locamız, Galata'da Noradonkyan hanında, kuruluş için yaptığı ilk toplantı ile yaşam örgüsünü dokumaya başlıyor (13 Temmuz 1909). Ve zamanın kaygan zemininde atılan her ilmek, 25. kapı numaralı binamız ile müşterek dokunacak örgüye yaklaşılacak birer adım oluyor. 1 Ağustos

1909: Beyoğlu, Hacıpulo çarşısındaki ecnebi Mason Localarının çalıştığı lokal, 19 Ağustos 1909: Maşrik-ı Azam'ı Osmanî'nin ilk resmi toplantısının yapıldığı Beyoğlu Kuloğlu Sokağında kiralanan Lokal, 6 Şubat 1925: Beyoğlu Telgraf Sokağı 15 numaradaki Lokal, 5 Mayıs 1927: Taksim Sıraselviler'de banker Vlaskari'ye ait bina 60.000.-liraya satın alınacakken, kardeşlere, 20 Ocak 1928 tarihli bir Heyet-i Umumiye kararı bildiriliyor: "5 Mayıs 1927'de alınması kararlaştırılan binanın mübayaa-sı hususunda maniler çıkmış, onun yerine, başka herhangi bir binanın alınması uygun olduğuna karar verilmiştir; bu binanın fiyatı da, daha önce uygun görülen biçimde tedariki düşünülen 60.000 lirayı geçmeyecektir." Aynı tarihli bir tamimle, alınacak yeni binanın araştırılması için, kardeşlere de müracaat olunmaktadır.

İşte, önceden hesaplanamayan rastlantılar dizisinin bu son halkası, gelir, Polonya sokağındaki, 312 metre karelik, 25 kapı numaralı bina ile Büyük Locamızı birbirine düşümler.

Söz konusu lokalin satın alınmış olduğunu 19 Aralık 1928 tarihli bir yazıdan öğreniyoruz. Bu günden sonra; Büyük Locamız ve 25 no lu binamız, birlikte, müşterek bir yaşamın öyküsünü dokumaya başlarlar.

Gerekli tamir ve tadilat'dan sonra 5 Nisan 1929'da sadece bir Mabet ve bürolardan oluşan Lokalin "resm-i küşad merasimi" yapılır ve biz buraya taşındıktan hemen sonra Polonya sokağının ismi Nur-u Ziya olarak değiştirilir.

Nisan 1929'dan 1935 senesindeki kapanışa kadar İstanbul'daki bütün toplantılarımız bu binada yapılmıştır.

Bundan sonra uzun bir ayrılık dönemi girer araya. 25 no.lu binamız, Dahiliye Vekaleti'nin emriyle, içindeki eşya ve altı yıllık anılar ile birlikte Halkevleri'nin kullanımına verilir.

1948 yılında tekrar çalışmaya başla-

mış olmamıza rağmen 25 no.lu binamız ile ayrılığımız sürmekte idi; ta ki 1953 yılında, uzun uğraşlar sonucu ve yasal haklarımız çerçevesinde, oldukça hor kullanılmanın harabiyeti ve yorgunluğu içindeki binamıza tekrar kavuşana kadar.

1954 yılında başlatılan onarım, yenileme ve ilaveler inşaatı 1959-60 yıllarına kadar sürdü. Şimdiki A-mabedi, büyük yemek salonu ve alt katdaki yemek salonu ile mutfak ilave edilmiş olan binaya tekrar taşındığımızda, ayrılıktan beri 25 yıla yakın bir zaman dilimi aramıza girmiş oluyordu.

Zamana ve çeşitli fiziki koşullara, sürekli fiziki değişim ve devinim yolu ile karşı koyarak, türlerinin var oluş mücadelesini veren varlıklar gibi, binalar da benzer bir çaba ve savaşım içindedirler hiç kuşkusuz.

Sütunlarında fikirlerimizi ve bilgilerimizi, kardeş sofralarında lokmalarımızı paylaştığımız mabedleri ve yemek salonlarını, kargir taşıyıcı duvarları ile çevreleyen, Nur-u Ziya sokağındaki 25 kapı numaralı binamız da, işte bu kuram uyarında günümüze kadar gelmiş, şimdi de gözünü geleceğe dikmiştir.

XIX. yüzyılın anıları ile yüklü duvarlar, bugün; 225 metre karelik bodrum katında; mutfak, bulaşıkhanesi, depo, kazan dairesi, mutfak servis girişi ve 55,50 m² lik bir yemekhaneyi, 293.00 m² lik Zemin katına: Ana giriş, vestiyer, 68,00 m² lik bir fua-ye, 153.00 m² lik büyük yemek salonunu, 293.00 m² lik 1. katında; müşterek bir parviye açılan 143.50 m² lik "A" ve 91.50 m² lik "B" mabedlerini, 246.00 m² lik 2. katında: 48.00 m² lik parvi, 72.50 m² lik "C" mabedi ve 22.00 m² lik doktor odasını, 188.00 m² lik 3. katında: bir parviye açılan 66.00 m² lik "E" ve 50.00 m² lik "F" mabedleri ile 24.00 m² lik dolap odasını, çevrelemektedir.

İçinde bulunduğumuz şu günlerde, şahidi olduğumuz tadilat inşaatı da 25. no.lu binamızı yarınlara hazırlamaktadır.

MERAK ETTİKLERİNİZ:

BEYAZ ELDİVEN

Eldivenle ilgili ilk kayda, İskoçya'da 1599 yılında yayınlanan Shaw Yasasında rastlanmıştır. Bu yasaya göre, Çıraklar kabul edilmeden önce on pound tutarında ziyafet masrafını karşılamalı ve locanın her bir üyesine toplamı 10 şiling tutarında eldiven vermeliydiler. Operatif masonlar için, eldivenler, önlük gibi, koruyucu iş elbisesinin bir parçasıydı; hala da öyledir.

Hürmasonluk operatiflikten spekülatifliğe geçince, eldivenlerin de sembolik niteliği değişti. 11 Nisan 1723 tarihli "The Flying Post" gazetesinde yayınlanan "The Mason's Examination" isimli ifşaatta görülebileceği gibi, artık loca tekris edilen çırağa eldiven hediye ediyordu. Fransa'dan gelen bir uygulamayla da, bu eldivenlere, Masonun en çok hürmet ettiği (sevdiği değil) kadına verilmek üzere, bir çift beyaz kadın eldiveni de eklenmişti. İngiltere'de "Eskiler"le "Modern"lerin birleşmesiyle bu adet kayboldu. Böylece Emulation Ritinde kadın eldiveninden söz edilmezken, Rektifiye Riti ile Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinde bu adet korunmuştur.

Modern Masonlukta eldivenlerin sembolizması çifttir. Operatif anlamlarının yanında, beyaz renkleri nedeniyle de safiyeti simgelerler.

Goethe tekris edildiğinde, locada kendisine verilen kadın eldivenlerini 23 Haziran 1780 günü Von Stein Kontesine takdim ederek, hediyenin maddi değerinin küçük olduğunu, ancak bir masonun yaşam boyu bu hediyeyi ancak bir defa yapabileceğini belirtmişti.

V.I.T.R.I.O.L.:

Vitriol simyagerlerin zaç yağına (sülfürik asit) verdikleri isimdir. Ancak harflerin arası birer noktayla ayrıldığında, Latince, "Visita Interiora Terrae, Rectificando Invenies Occultam Lapidem" deyiminin kelime başlarından oluşan bir sembol olur "Toprağın Derinliklerini Ziyaret Et, Yontarak (Rektifiye ederek) Gizli Taşı Bulacaksın". Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinde bu gizemli kelime Tefekkür Hücresinin duvarında yazılıdır. Burada sözü edilen Rektifikasyon dört Element'le (Toprak, Hava, Ateş ve Su) arınmadır. Gizli Taş da Filozof Taşıdır. Cümle adayın kendi içine dönerek, simyagerlerin ifadesiyle, "inceyi kalımdan ayırmasıdır" ve böylece aday, rektifikasyon yoluyla Akl-ı Hikmet Taşını bulacaktır.

Masonların Dünyasında Bir Gezinti

YURT İÇİNDEN HABERLER

BÜYÜK ATATÜRK'ÜN ANILMASI

Büyük Locanın 18 Kasım 1992 tarihli tamiminden:

29 Ekim Cumhuriyetimizin 69. Kuruluş ve 10 Kasım Büyük Atatürk'ün ölüm yıldönümleri nedeniyle merkez ve vadilerde yapılan çeşitli etkinlikler:

1. Merkezde. 9 Kasım-13 Kasım haftasında çalışan Muh.: Localar, o günkü çalışmalarının bir kısmını varlığımızın temeli olan Büyük Atatürk'e ayırmışlardır.

2. İzmir Vadisinde, 10 Kasım 1992 günü Eylem Muh.: L.:sının tertiplediği Atatürk ve İzmir isimli bir araştırma konuşması düzenlenmiştir.

3. Ankara Vadisinde;

a) 28 Ekim 1992 saat 17.00'de Gönül Mimarları Muh.: L.:sı "Türkiye Cumhuriyeti Bölünmez Bir Bütündür" isimli bir panel düzenlemiştir.

b) 29 Ekim saat 14.00'de Büyük Üstad En Muh. Can Arpaç K.'in Başkanlığında bir grup Kardeş, Atatürk'ün manevi huzurunda saygı duruşu düzenleyerek, ilk defa olarak Resmi bir tören yapılmıştır.

c) 10 Kasım 1992 günü saat 17.00'de Dernek lokalinde, Yaşayan Atatürk isimli ve dışa açık bir toplantı düzenlenmiştir.

YENİ KURULAN LOCALAR

98 NO. UMUT (İSTANBUL)

GÖREVLER (15.10.1992)

Üs.: Muh.:	Mete Barkut
BL. Delegesi	Reşat Kıran
I. Na.:	Ertuğrul Gaziogulları
II. Na.:	İlhan Uçansu
Sek.:	Necmi Başok
Hat.:	Öner Gürdoğan

99 NO. KORDON (İZMİR)

GÖREVLER (11.7.1992)

Üs.: Muh.:	Ayhan Karasan
I. Na.:	Mesut Ayan
II. Na.:	Erman Sungun
Sek.:	Talat Tuğçetin
Hat.:	Ali Bağcıoğlu

101 NO. HOŞGÖRÜ (ANKARA)

GÖREVLER 23.10.1992

Üs.: Muh.:	Vural Olcay
Ön. Üs.: Muh.:	Özkaya Akçağlar
I. Na.:	A. Beyhan Özbay
II. Na.:	Yener Etker
Sek.:	Okan Atilla
Hat.:	Atalay Tarhan

102 NO. DOĞA (İZMİR)

GÖREVLER (23.10.1992)

Üs.: Muh.:	Okan Selek
I. Na.:	Nurullah İzmiroğlu
II. Na.:	Kuthan Savaşın
Sek.:	Bülent Omay
Hat.:	Osman Emsun

Karşnyaka Lokalinin açılışı ile ilgili haber gelecek sayımızda yer alacaktır.

"Bir açık cemiyetin en acil iltiyacı bir gizli cemiyettir."

Komünizmin yıkılmasıyla özgürlüklerine kavuşan Doğu Avrupa ülkeleri ile Rusya'da Masonluk uyanmaktadır.

Rusya'da 1717 Kerenski Hükümeti mensuplarının % 99 u masondu. 1922 3cü Enternasyonel'in Kongresinde Masonlar vatan haini ilan edilmişti.

Nazi işgalinden önce tüm Doğu Avrupa ülkelerinde masonluk faaldi. Harp bitince kısa bir süre için uyanan Masonluk, demirperdenin inmesiyle tekrar zoraki uyumuştı. Çekoslovakya'nın Devlet Başkanı Benes ile Başbakanı Jan Masaryk masondu. 1948'de,

gizli polis tarafından, Masaryk K., pencereden atılmak suretiyle "intihar ettirilmişti".

Polonya Devletin anayasası, 1791'de, 3 Mason tarafından hazırlanmıştı: Ignacy Potocki, Scipion Piattoli ve Kral Stanislas August Poniatovski. 2ci Dünya Harbi esnasında, sürgünde Polonya Hükümetinin birçok bakanı masondu.

Bu örnekleri tüm Doğu Avrupa ülkeleri için çoğaltabiliriz. 28 Şubat 1992 tarihli The Guardian Gazetesi, bir tam sayfasını bu konuya ayırmış ve yukarıdaki karikatürü yayınlamıştı.

BREZİLYA

Sekreterliğimize Brezilya Sembolik Masonluğu Konfederasyonundan (CMSB), metni aşağıda verilen, ilginç bir yazı gelmiştir:

Tüm Brezilya Büyük Localarının Muhterem Türkiye Bü. Locası ile intizam içinde tanışmak istediklerini bildirmekle şevinç duymaktayım.

Kuzey Amerika Bü. Üstadlar Konferansı paralelinde, Brezilya Sembolik Masonluğu Konfederasyonuna bağlı 26 Büyük Loca vardır. Tümü Anderson Anayasası ilkeleri, Eski Land-

marklar ve Mesleğin Örf ve Adetlerine titiz bir tarzda bağlı 1600 sembolik loca Brezilya Büyük Localarına bağlı olarak çalışmaktadır.

Bu yıl, tarafınızdan henüz tanınmamış Brezilya Büyük Locaları tanıma talebinde bulunacaklar ve bu tanımayı gerçekleştirerek Türk Kardeşlerimizle mevcut kardeşlik bağlarımızı güçlendirdiğiniz takdirde, tüm Brezilyalı Masonlar mutlu olacaklardır.

Kardeşe selamlarım ve şahsi iyi niyet temennilerimle...

* * *

İNGİLTERE BİR BÜ. L. TERSİMATINDAN 275. YILDÖNÜMÜ KUTLAMALARI:

..... Tüm dünyadan, tanınmış 117 Büyük Locanın 84'ü Büyük Üstadları veya vekilleri tarafından temsil edildiler. Deniz aşırı İngiliz Obediyansından 21 Bölge Büyük Üstadı ve Büyük Müfettişi ile 353 Büyük Görevli geldi. Toplam olarak 12539 kişi merasime katıldı.

Üstad Masonlarla Medianın da bulunması merasimin özelliğini oluşturdu... 68 basın ve televizyon muhabiri, fotoğrafçı ve kameraman merasimi tüm teferruatı ile izledi. Yalnızca, Büyük Locanın açılışı ve sonradan ka-

panışı ayrı, kapalı bir odada yapıldı.

..... Hemşireler ve Büyük Loca binasının çalışanları, kadın ve erkek, davet edilmişlerdi. 1776 yılında, bugünkü yerimizin bitişiğinde inşa edilen ilk Büyük Loca Binamızın açılış töreninde kadınların da bulunması içtihat yaratmıştı...

Merasimin hitamından sonra, Büyük Üstat ve Büyük Görevliler Kardeşlerle bir kokteylde buluştular, sonra da Earls Court 2'de 4000 kişiye ziyafet verildi.

İngiltere Bir. Bü. Locasının 275. Yıldönümü münasebetiyle
Earls Court Stadium'unda ki merasimden bir görüntü

(Yan sahilfedeki resim)

